

Praktické cvičení č. 8.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a Státním rozpočtem ČR InoBio – CZ.1.07/2.2.00/28.0018

Cvičení 8. - Kořen

1. Homorhizie (kaprad'orosty, jednoděložné rostliny)
2. Allorhizie (většina nahosemenných a dvouděložných rostlin)
3. Mykorhiza (ektotrofní, endotrofní)
4. Vzrostlý vrchol kořene (*Triticum aestivum* L. - pšenice obecná)
5. Primární stavba kořene (*Ranunculus repens* L.
- pryskyřník plazivý - dvouděložná rostlina, *Zea mays* L. -
kukuřice setá - jednoděložná rostlina, příčný řez, barvení
floroglucinolem + HCl)
6. Sekundární stavba kořene (*Picea abies* (L.) Karst.
- smrk obecný, příčný řez, barvení)
7. Metamorfózy kořene
  - a) kořenové hlízky (*Ficaria verna* Huds. - orsej jarní, příčný
řez, barvení)
  - b) vzdušné kořeny (*Monstera deliciosa* Liebm., příčný řez,
barvení)
  - c) přičepivé kořeny (*Hedera helix* L. - břečťan popínavý)

KOŘEN

Fce:

- * upevňuje rostlinu v půdě
- * přijímá a vede vodu s živinami do ostatních orgánů
- * ukládá zásobní látky
- * významný syntetický orgán (aminokyseliny, alkaloidy, fytohormony: cytokininy, kyselina abscicová)
- * umožňuje vegetativní rozmnožování
- * ochrana půdy před erozí

Allorhizie (u nahosemenných a dvouděložných)

- kořenový systém tvořen hlavním kořenem (pozitivně geotropický), vyvíjí se z radikuly embrya a kořeny bočním (postraními)
- zakládají se endogenně v pericyklu (= perikambium)

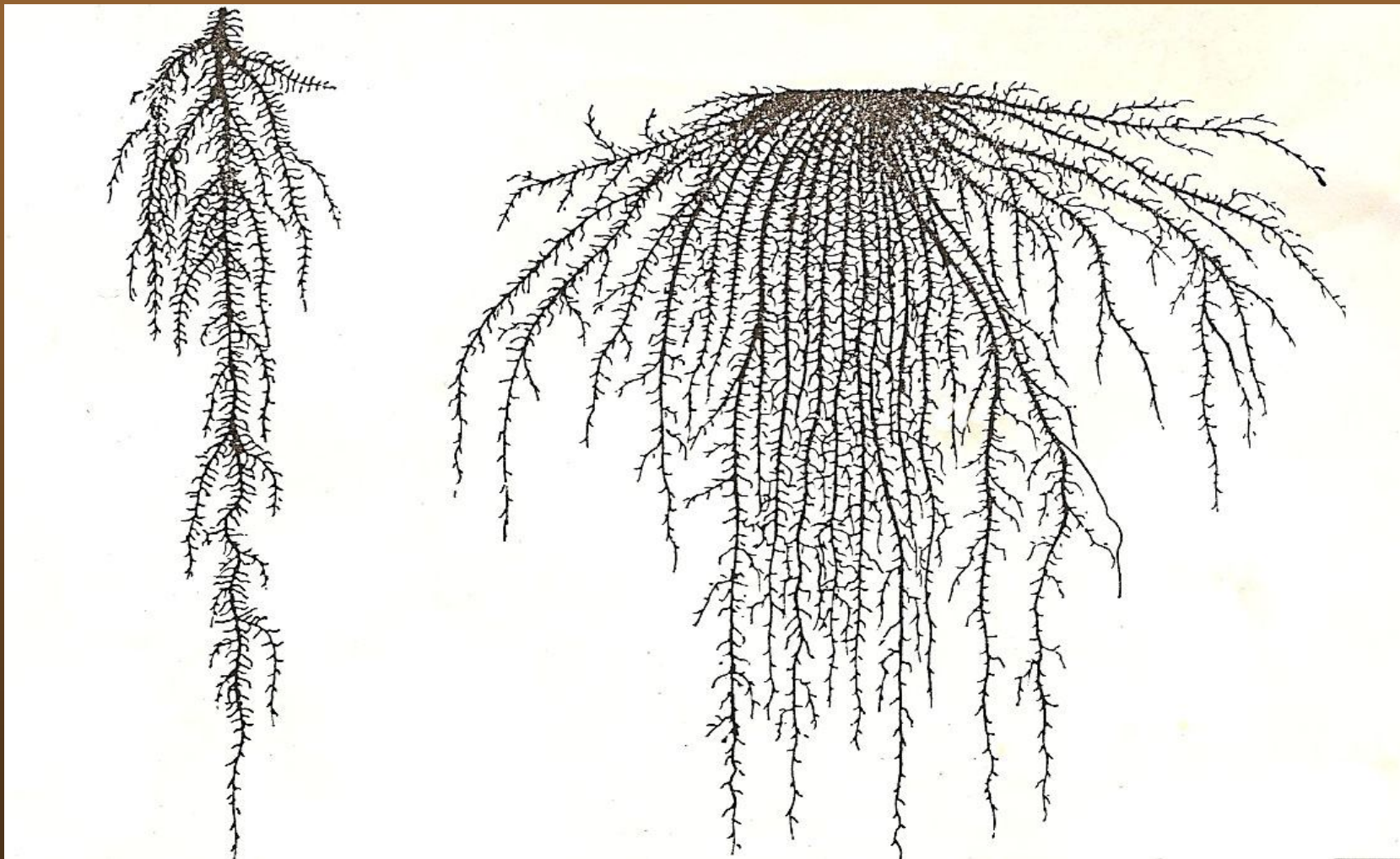
Homorhizie (u kaprad'orostů a jednoděložných)

- kořenový systém tvořen adventivními (přídavnými) kořeny – vyrůstají na bázi stonku (kořen z radikuly embrya zaniká nebo úplně chybí, u - trav některé adventní kořeny mohou být už založeny v embryu)

Homorhizie, allorhizie

Allorhizie

Homorhizie

většina nahosemenných

kaprad'orosty, jednoděložné rostliny

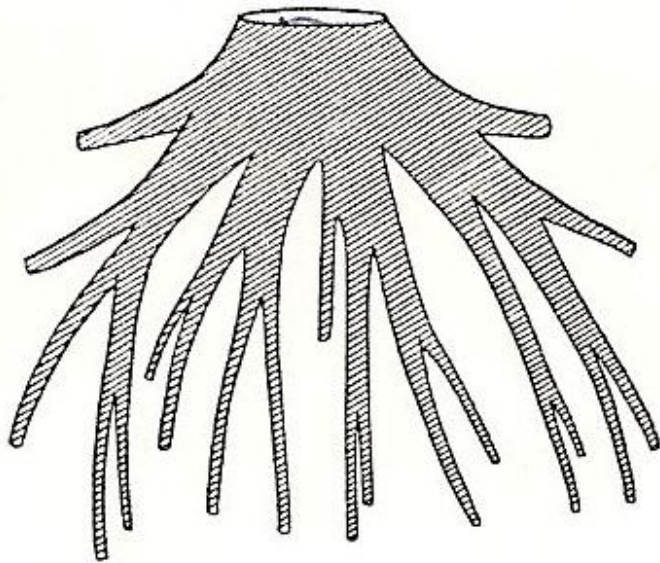
Homorhizie

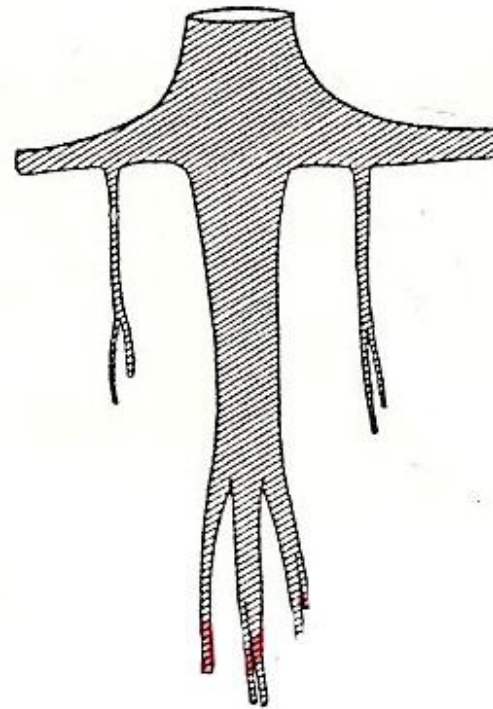
Allorhizie

Typy kořenových systémů

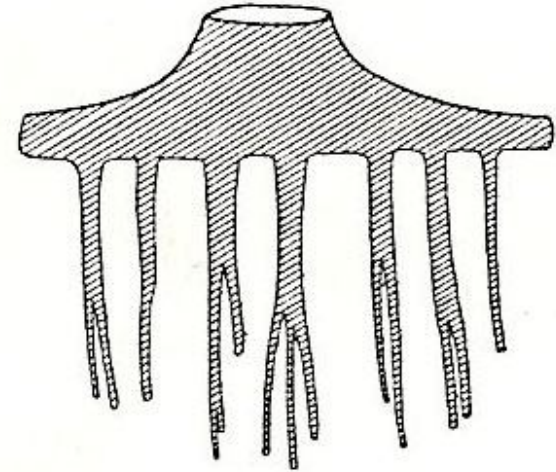
Srdčitý

Kulový

Povrchový

Plošný (povrchový) kořenový systém

Adventivní kořeny (přídavné, nahodilé, náhradní)

Vznik:

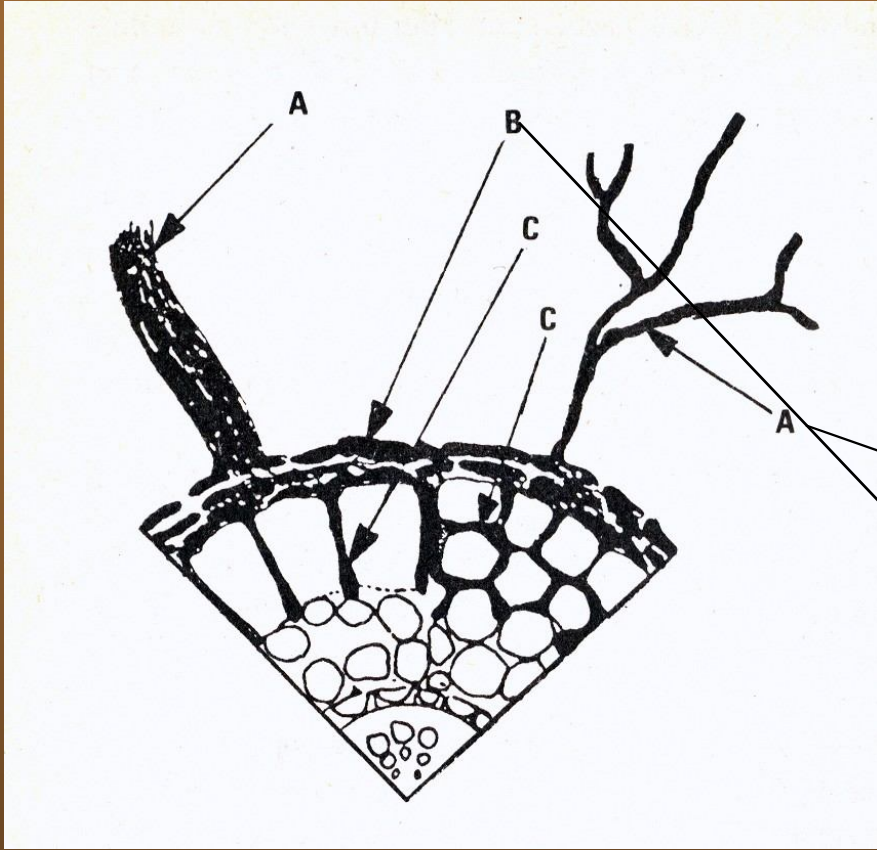
- na stoncích (hypokotylu – 1 článek podděložní, v nodech (uzlinách), v internodiích (článcích))
- na listech

Zakládají se endogenně v pericyklu, kambiu, lýku, dřevěném paprsku
Zvětšují kořenovou soustavu, umožňují vegetativní rozmnožování

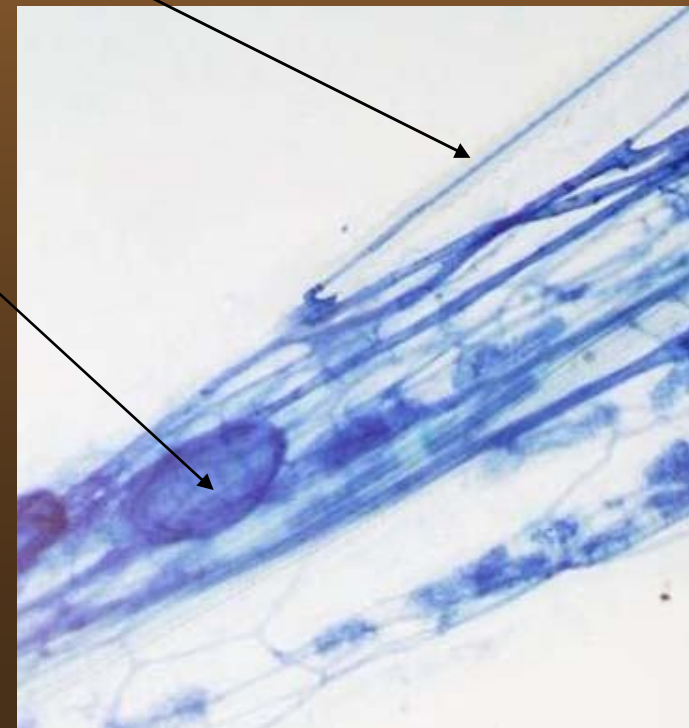
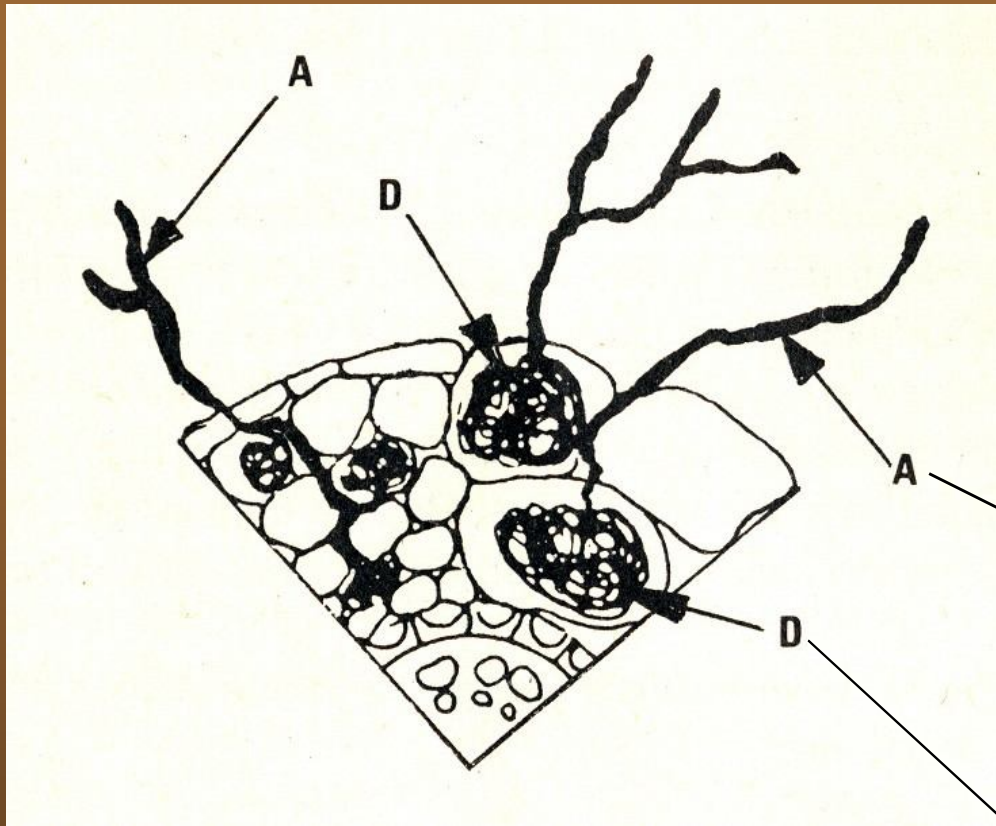
Ektomykorhiza

Ektomykorhiza

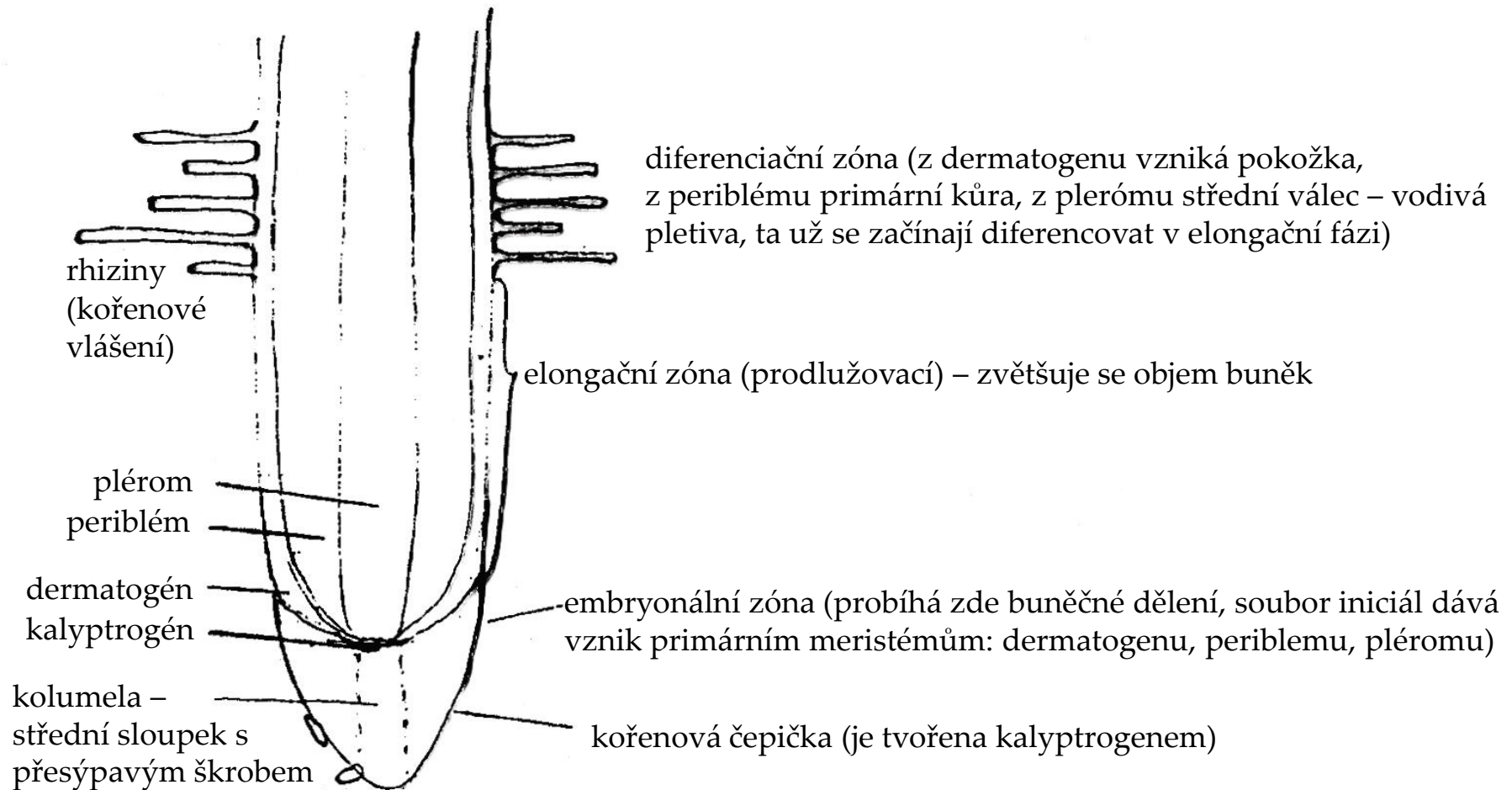

Endomykorrhiza

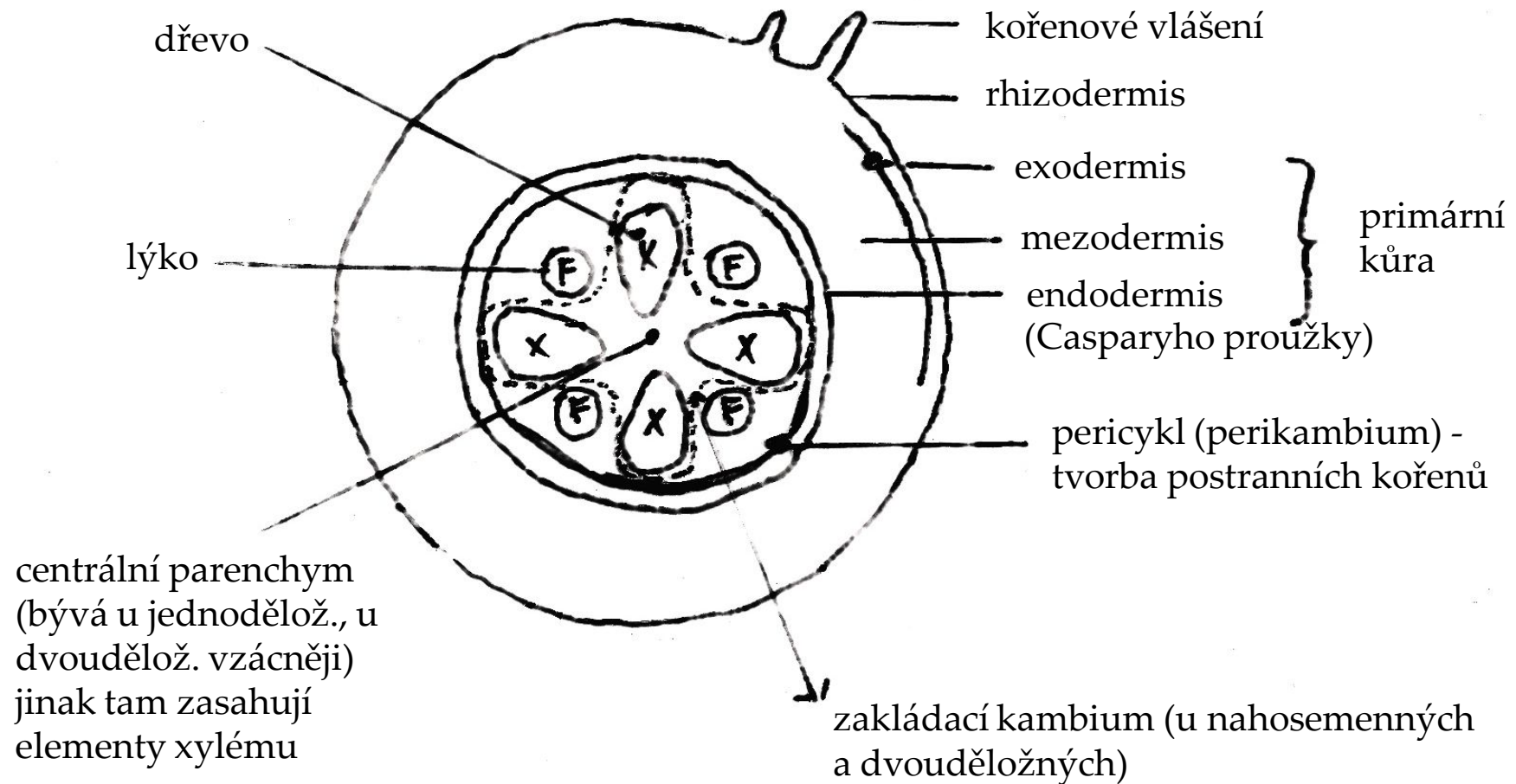
Vzrostný vrchol kořene

Pšenice obecná (*Tritium aestivum*)

Kořen – primární stavba – příčný řez

Radiální cévní svazek

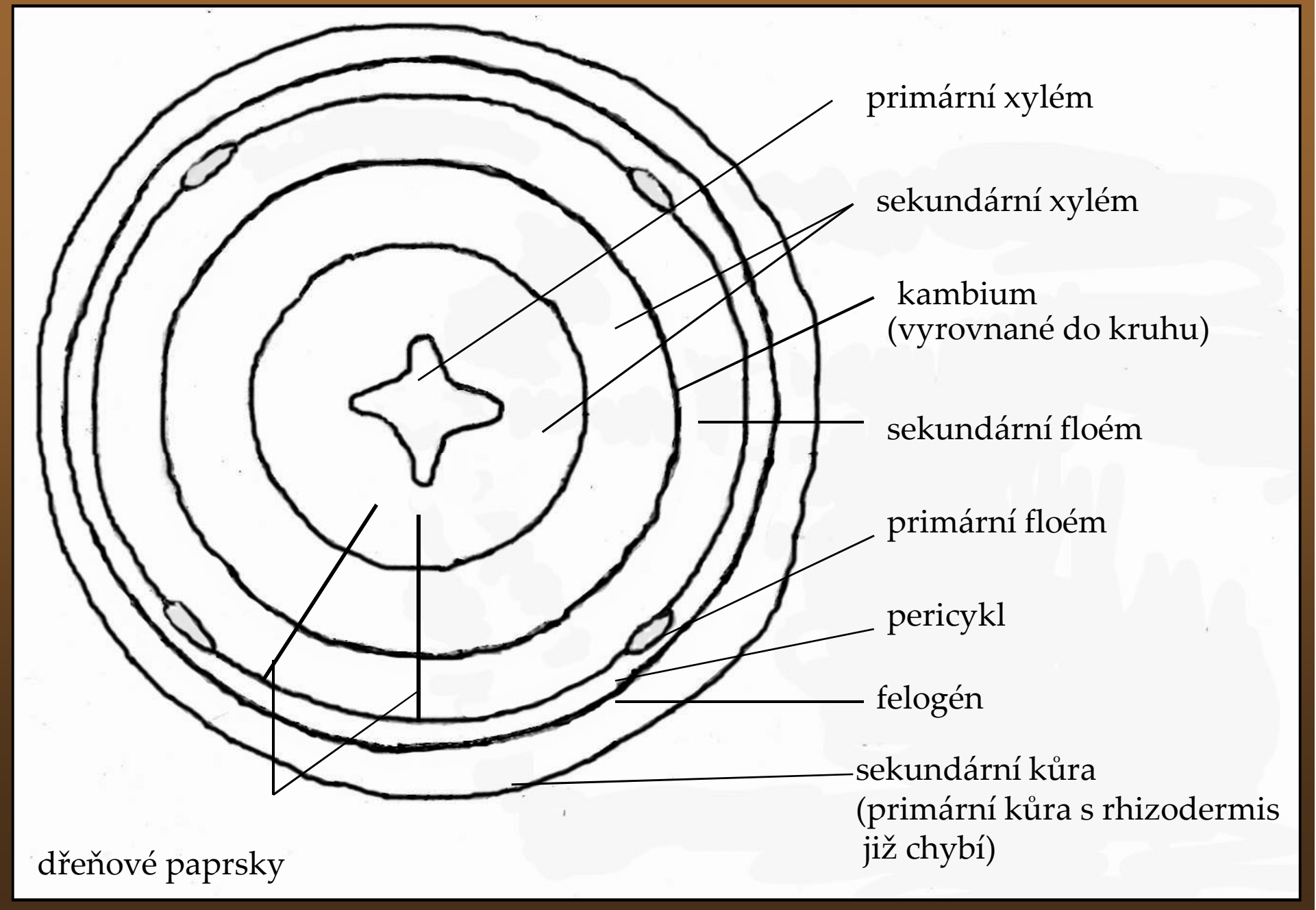
Kořen druhotně tloustnoucí

Činností kambia → sek. dřevo, sek. lýko, parenchym. Paprsky
(kambium se vyrovnává do kruhu)

Činností felogénu – zakládá se v pericyklu → sekundární kůra
(periderm)

Rhizodermis a primární kůra kořene vlivem sekundárního
tloustnutí odumřou, popraskají a odpadnou.

Sekundární stavba kořene

Metamorfózy

kořeny tabulové, sloupovité, chůdovité, vzdušné,
kořeny škrtičů, kořenové úponky, trny

kořeny asimilační, dýchací, rezervní, parazitů, stahovací

Metamorfózy

Topol (*Populus*) - kořeny tabulové

Metamorfózy

Ficus macrophylla - kořeny sloupovité

Metamorfózy

Smrk ztepilý (*Picea abies*) - kořeny chůdovité

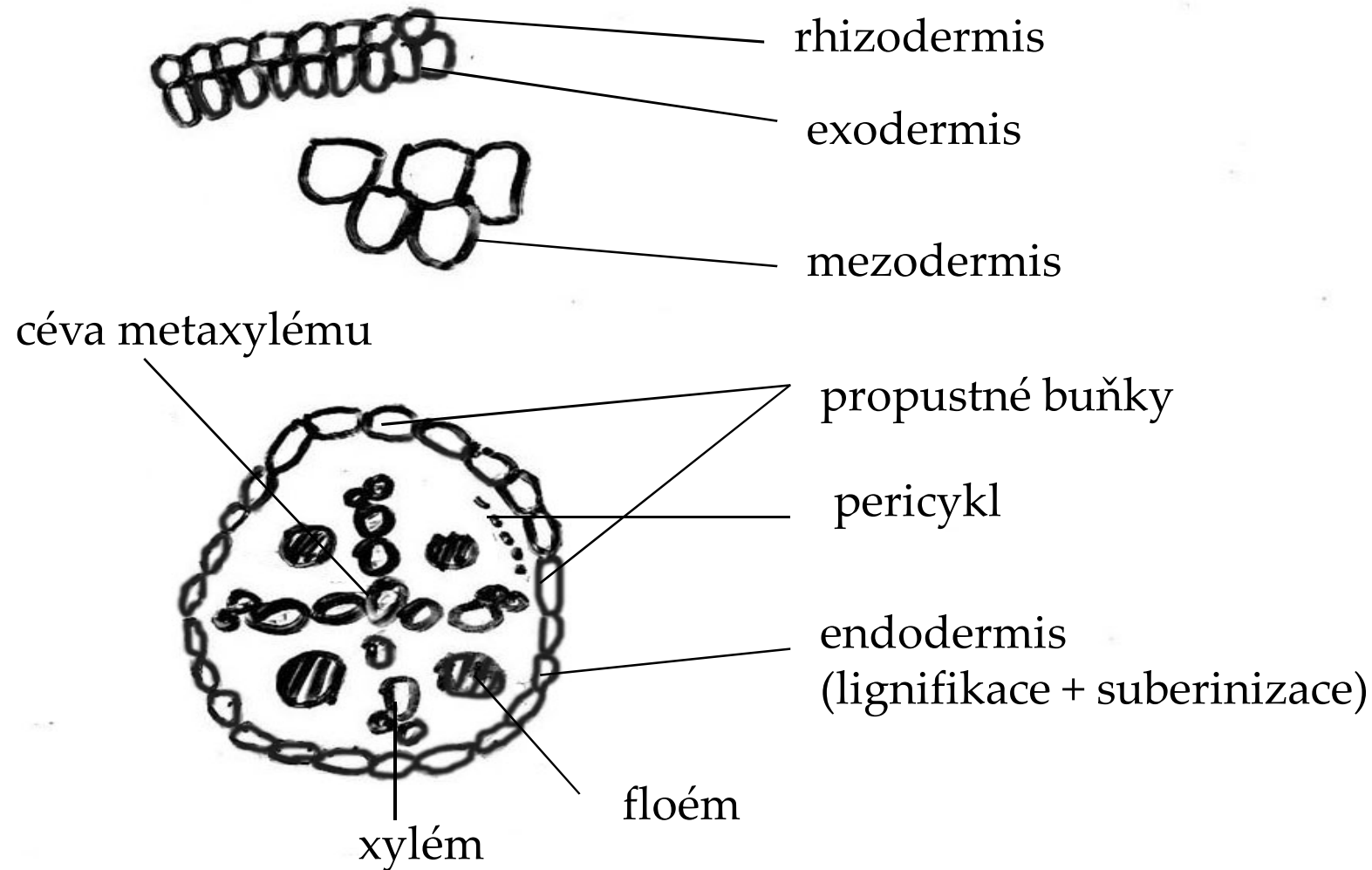

Metamorfózy

Taxodium distichum - kořeny dýchací (pneumatofory)

Ranunculus repens – primární stavba kořene (dvouděložná r.)
protoxylém vně, metaxylém dovnitř

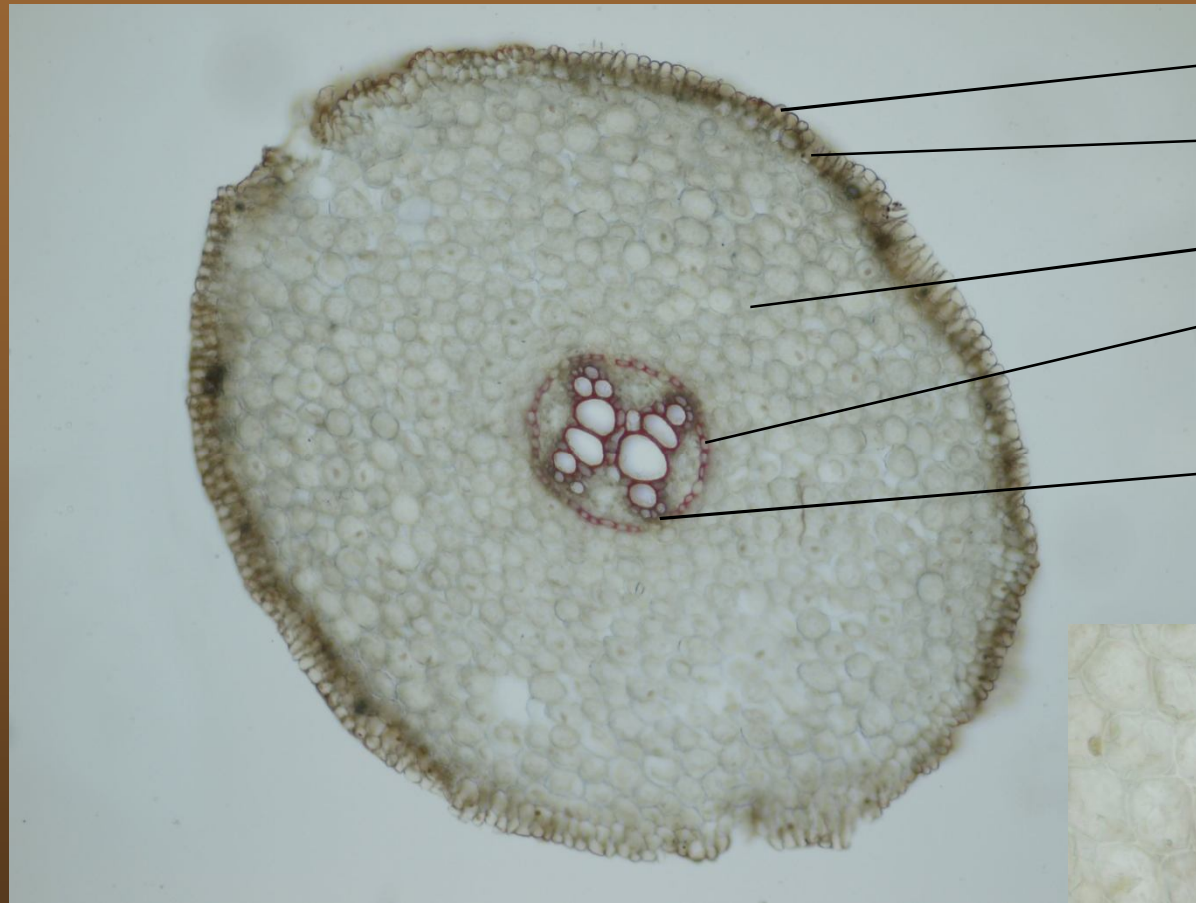

Radiální tetrarchní cévní svazek

(exarchní xylém)

Primární stavba kořene - radiální tetrarchní cévní svazek

Pryskyřník plazivý (*Ranunculus repens*) – dvouděložná r. – příčný řez

rhizodermis

exodermis

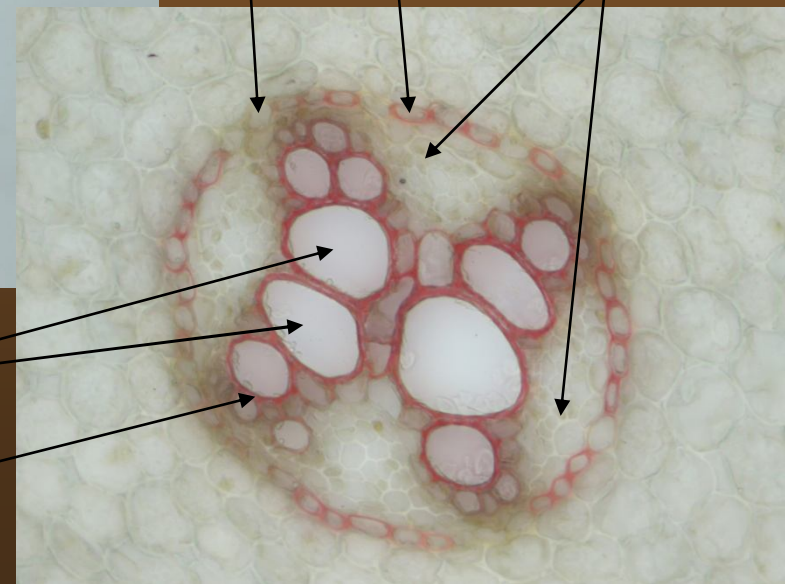
mezodermis

endodermis
(lignifikace + suberinizace)

propustné buňky

endodermis

floém

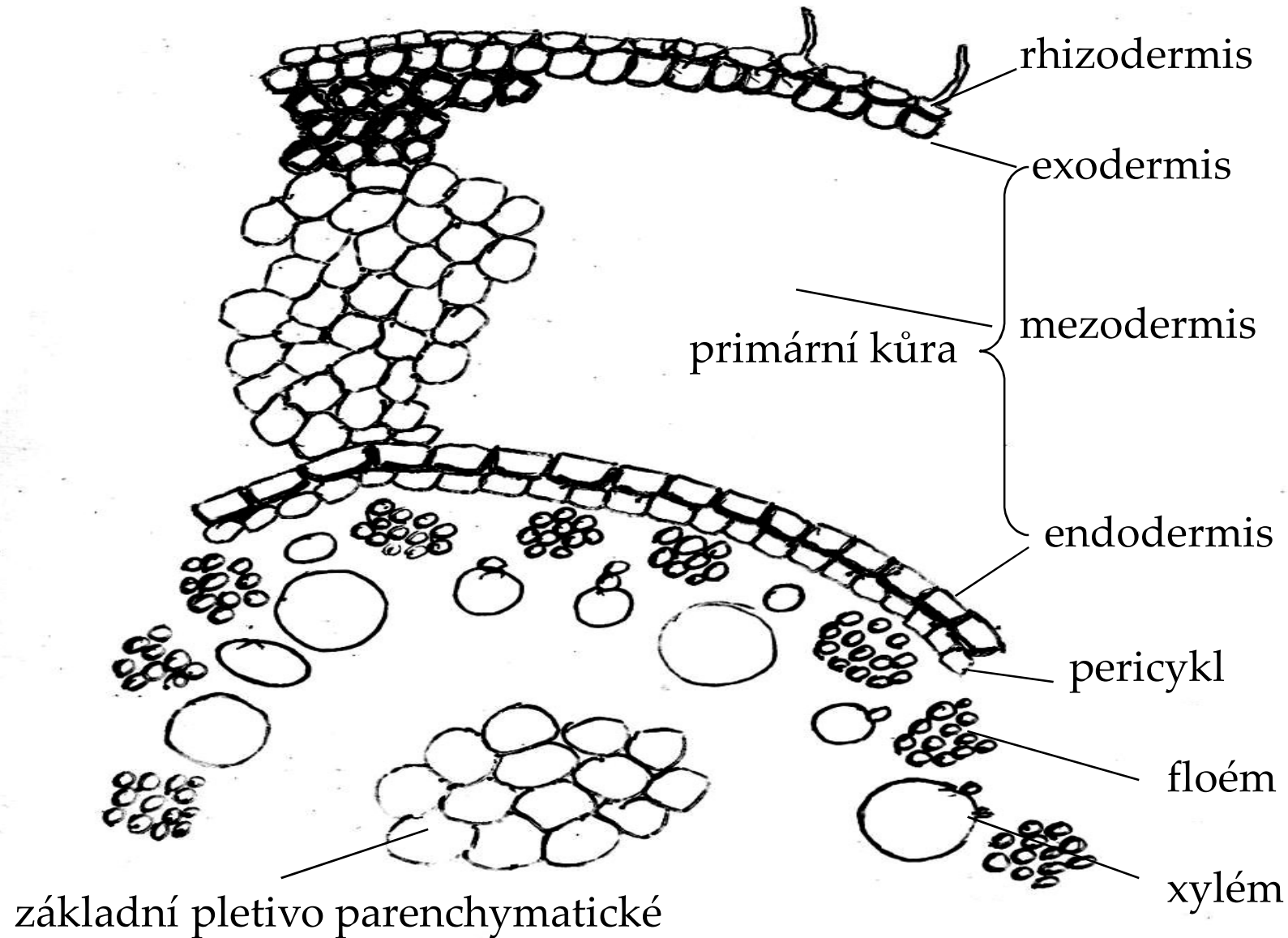

céva metaxylému

protoxylém

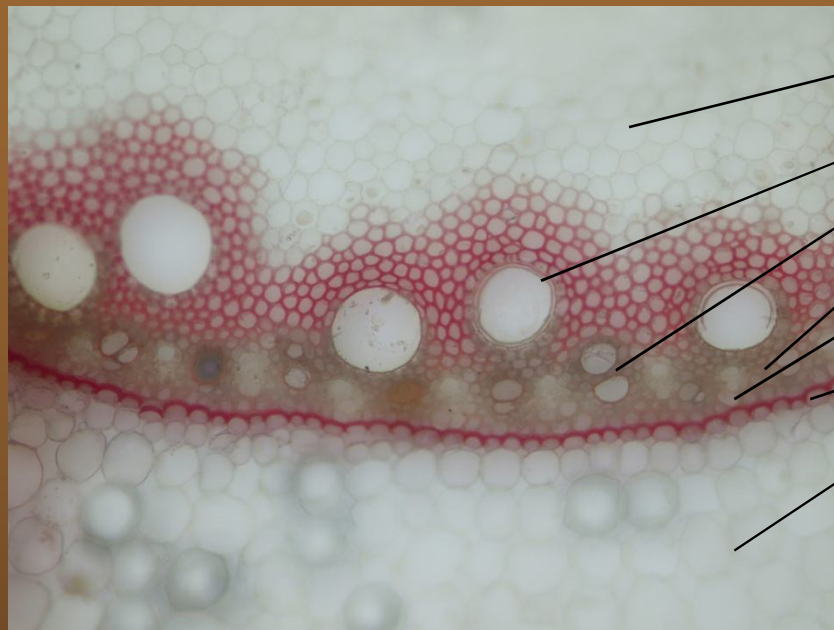
(tetrarchní xylém)

Zea mays – kukuřice setá (jednoděložná) – příčný řez kořenem
Radiální cévní svazek – polyarchní

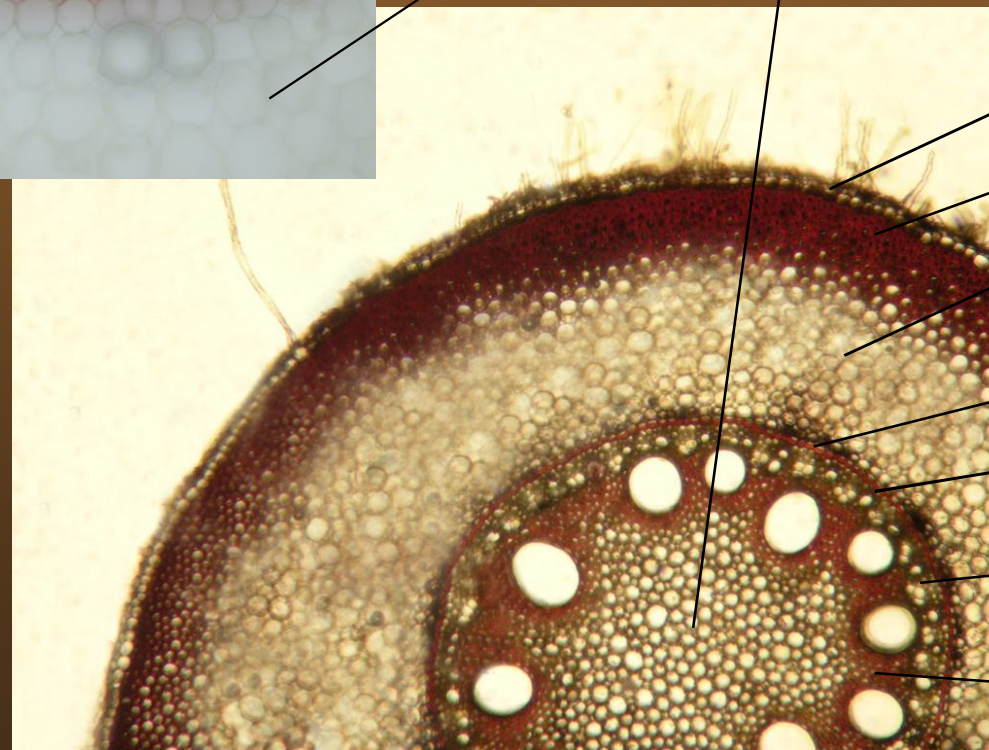

Primární stavba kořene - radiální polyarchní cévní svazek

Kukuřice setá (*Zea mays*) – jednoděložná r. – příčný řez

základní pletivo parenchymatické
metaxylém
protoxylém
floém
pericykl
endodermis
mezodermis

rhizodermis
exodermis
mezodermis
endodermis

primární kůra

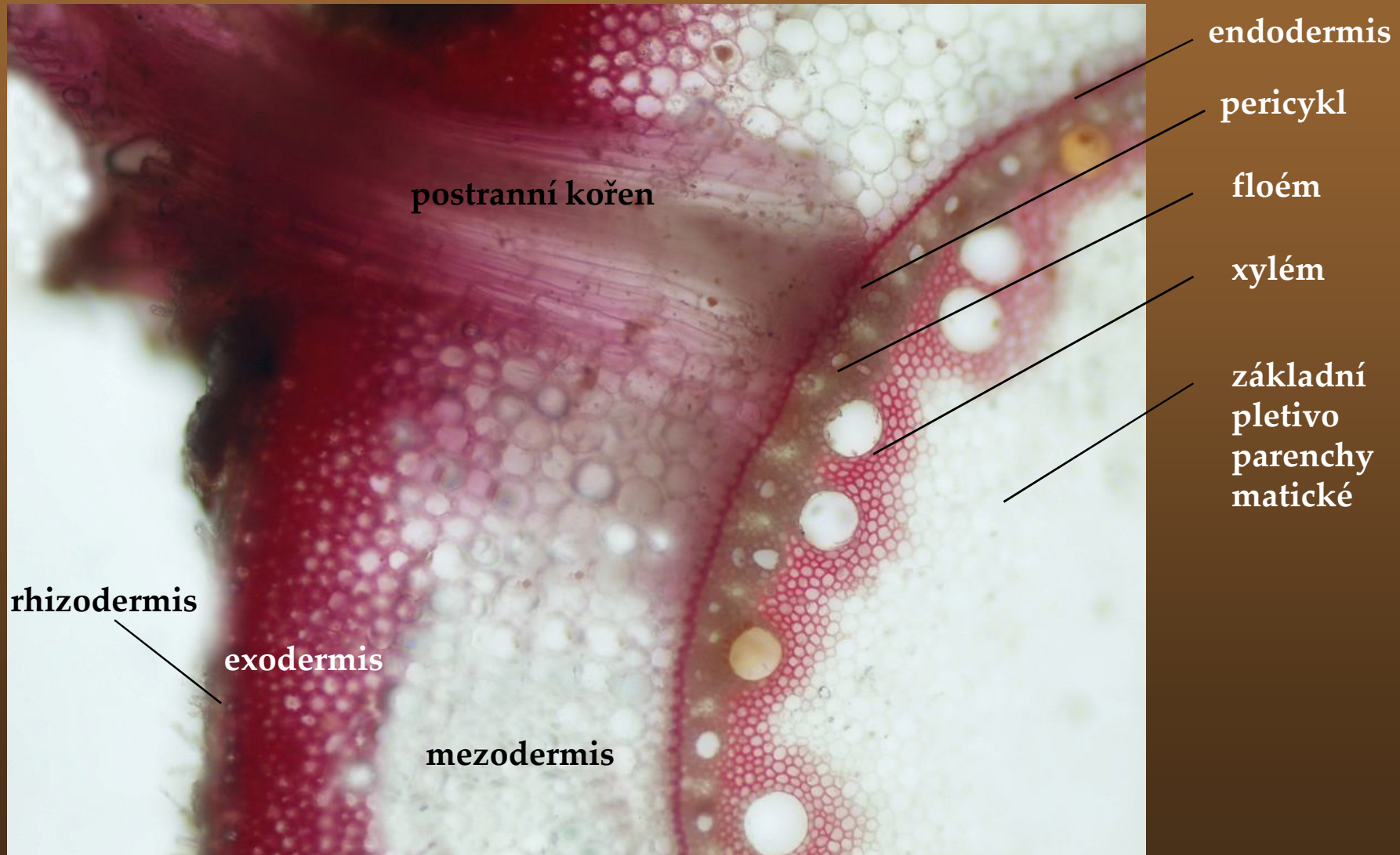
pericykl
floém
xylém

Primární stavba kořene - radiální polyarchní cévní svazek

Kukuřice setá (*Zea mays*) – jednoděložná r. – příčný řez

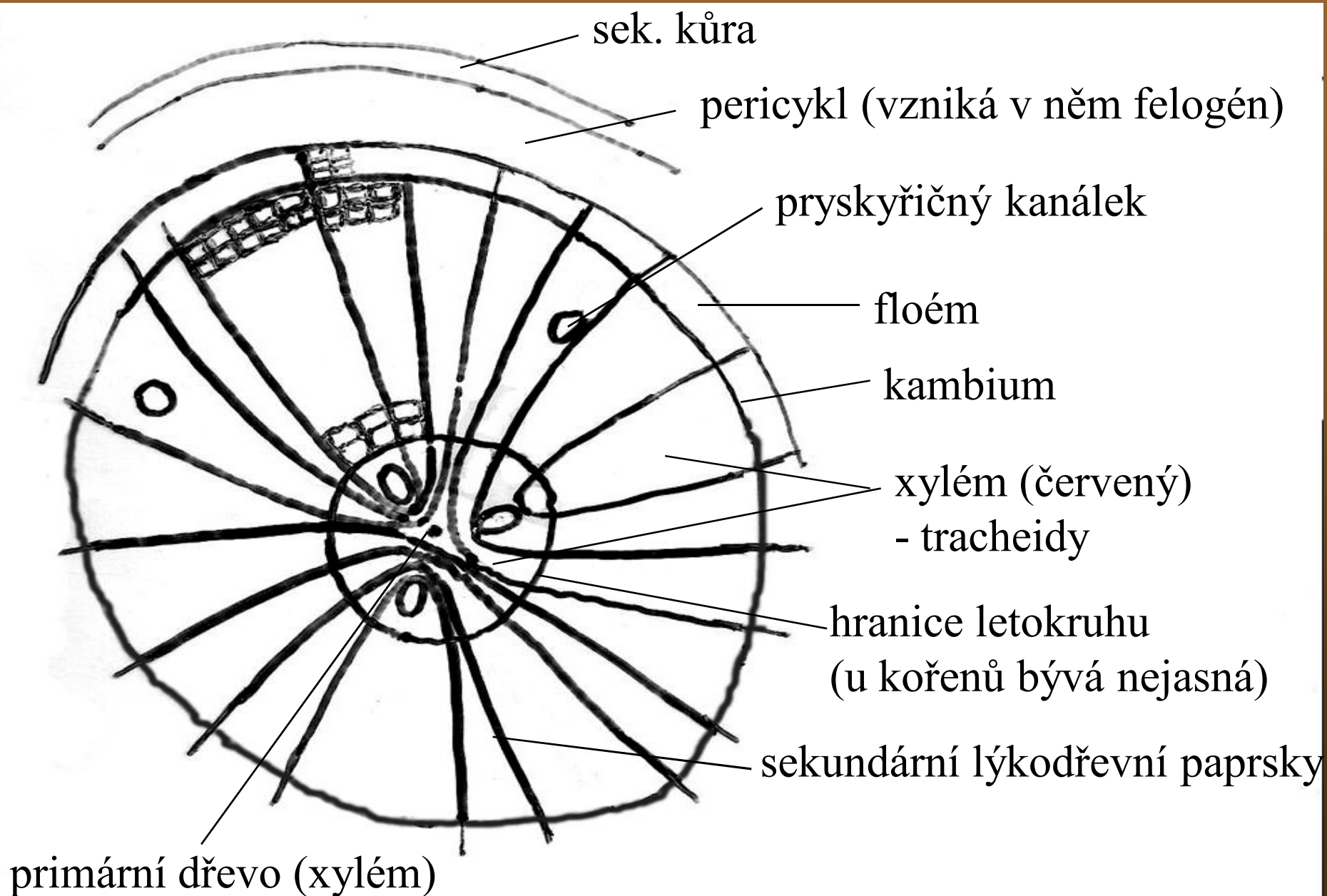
Růst postranního kořene

Picea abies – smrk ztepilý – př. ř. kořenem – sekundární stavba

(původně triarchní radiální cévní svazek)

chybí dřev

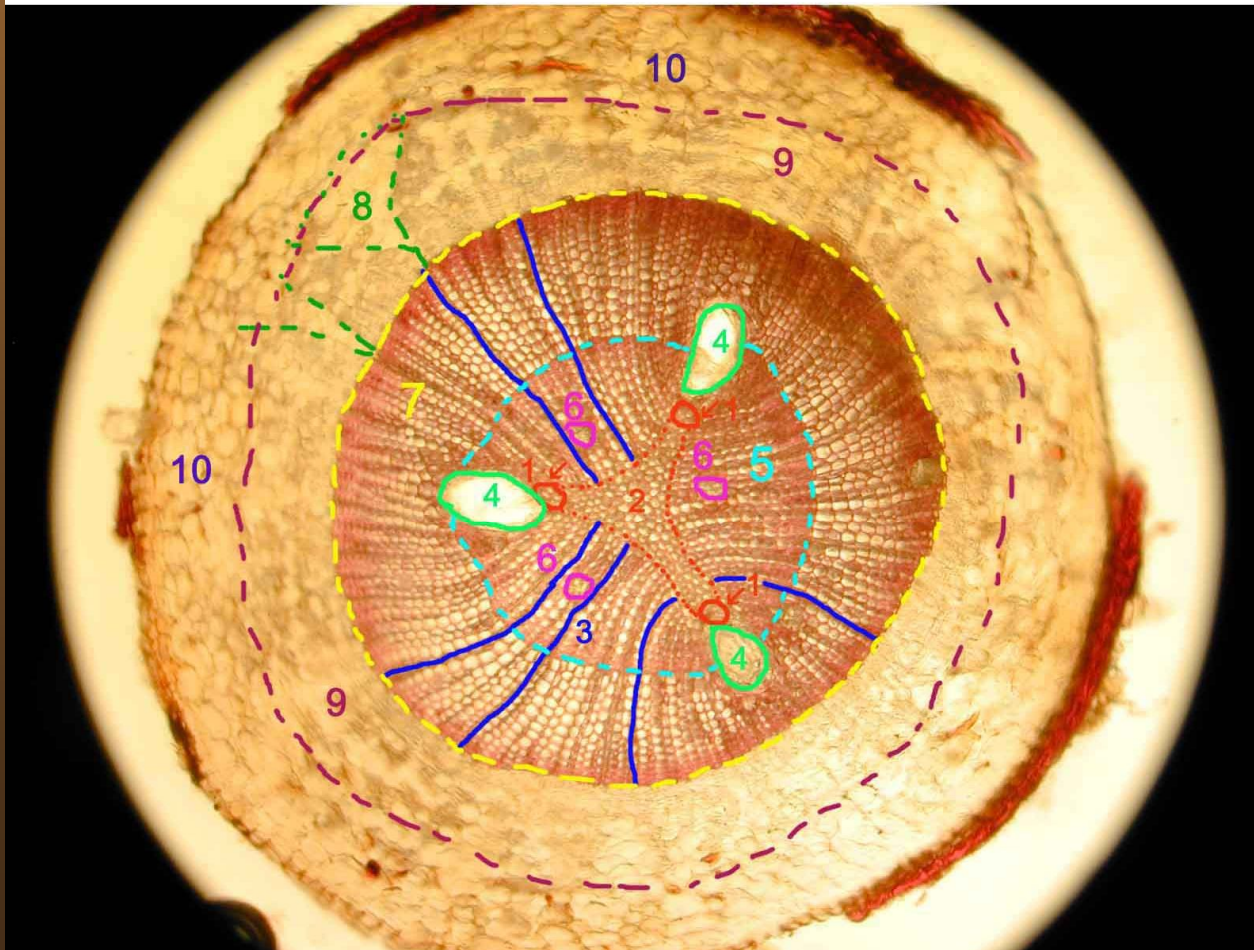

Sekundární stavba kořene

smrk ztepilý (*Picea abies*) — př. řez. kořenem

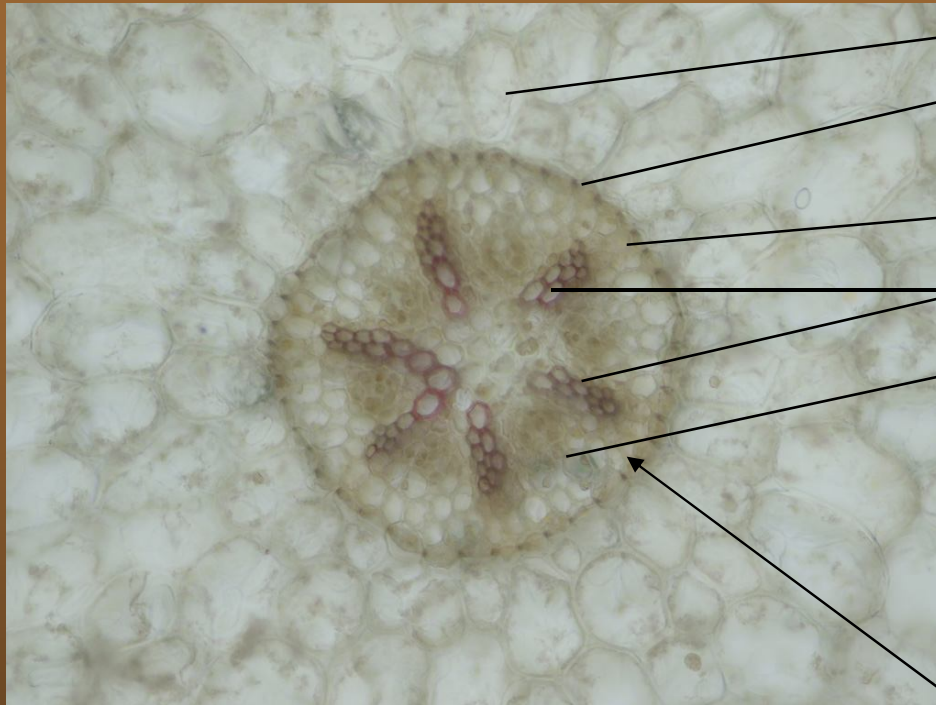
(původně
triarchní
radiální
cévní
svazek)

- 1- protoxylem
- 2.. metaxylem
- 3- primární lýkodřevní paprsky
- 4- rhexigenní intercelulára;
traumatická pryskyřičná nádržka
- 5.. juvenilní dřevo
- 6- pryskyřičný kanálek
pod lýkovými skupinami
- 7.. druhý přírust dřeva
(uzavřený kambální kruh)
- 8- dilatace lýkodřevního paprsku
- 9- sekundární floem
- 10- pericykl

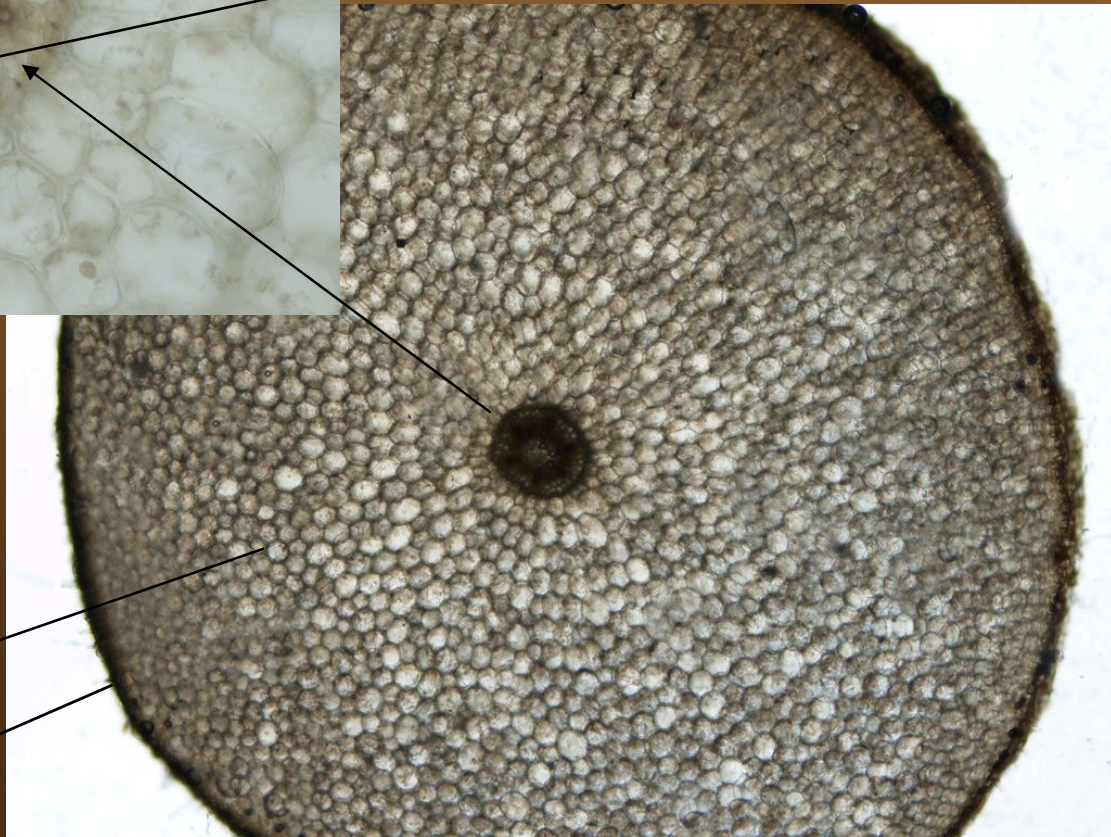
Metamorfózy kořene

Orsej jarní (*Ficaria verna* Huds.) - příčný řez kořenovou hlízkou

mezodermis
endodermis
(lignifikace + suberinizace)
pericykl
xylém
floém

hexarchní radiální cévní svazek

mezodermis

rhizodermis

Metamorfózy kořene

Monstera deliciosa Liebm. - příčný řez vzdušným kořenem

} velamen
mezodermis

floém

xylém

základní pletivo
parenchymatické

